
Adam Bełcikowski.

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 7/1/4, 695-696

1908

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ADAM BEŁCIKOWKI

(ur. w Krakowie 24. XII. 1839. — um. w Krakowie 13. I. 1909).

Adam Bełcikowski pobierał nauki początkowe w szkole wydziałowej u św. Barbary a gimnazyalne u św. Anny. Ukończywszy gimnazjum w 1859 r. wstąpił na wydział filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego, który ukończył w r. 1863, otrzymawszy tytuł doktora filozofii. W r. 1866 zawezwano go na docenta prywatnego historii literatury polskiej w Szkole Głównej w Warszawie. Wykładał (obok prof. Aleksandra Tyszyńskiego) tylko przez jeden kurs akademicki (1836/7).

W r. 1868 opuścił Warszawę i wrócił do Krakowa. Przez r. 1869 pełnił obowiązki zastępcy nauczyciela w jednym z lwowskich gimnazyów. W r. 1870 habilitował się jako docent historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim (obok Stanisława Tarnowskiego). Miewał przez szereg lat wykłady z historii literatury powszechnej na kursach im. dra A. Baranieckiego. W r. 1876 został skyptorem Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego i na tem stanowisku pozostał do śmierci.

Dorobek literacki Bełcikowskiego jest dwojaki: twórczy i badawczy. Jako twórca uprawiał Bełcikowski, prócz powieści i noweli (Dług honorowy, Warszawa, 1872; Patryarcha, Kraków, 1872; Domowe ognisko 1885; Stary kawaler 1885) głównie dramat i komedję. Pięciotomowy zbiór prac jego z tego zakresu okazał się w Krakowie w r. 1898 r. (Dramata i komedye).

Jako krytyk i historyk literatury ogłosił szereg prac, które wyszły, w 25-ą rocznicę jego działalności literackiej, w zbiorowym wydaniu p. t. Ze studyów nad literaturą polską (Warszawa, 1886). Książka ta zawiera następujące studia i szkice: O znaczeniu historii literatury i rzut oka na całość naszego piśmiennictwa. — Mikołaj Rej z Nagłowic. Jan Kochanowski. — Notaty o literaturze i oświecie XVII wieku. Słów kilka o najdawniejszym romansopisarstwie polskim. Samuel z Skrzypny Twardowski. O satyrykach polskich XVII wieku. Andrzej Rysiński. Krzysztof Opaliński. Andrzej Morsztyn, poeta romantyczny w XVII wieku. Wacław z Potoka Potocki (Kraków, 1865).

Okruchy literackie: Stanisław Serafin Jagodyński, Dominik Morolski, Józef Bielański (Warszawa, 1884). — Elżbieta z Kowalskich Drużbacka. Dwie epoki naszego pseudoklasycyzmu. O narodowym charakterze i zasługach literatury z czasów Stanisława Augusta. Pierwszy sceniczny pisarz polski (ks. Franciszek Bohomolec T. J.) (Warszawa, 1885). Adam Naruszewicz jako poeta. Jeden rozdział z monografii o Krasiekim. Franciszek Zabłocki. Franciszek Karpiński. — Główne prądy poezji polskiej w XIX wieku. Romantyczność przed Mickiewiczem i Kazimierz Brodziński (Lwów, 1875). Gustaw i Werter (Kraków, 1872). Konrad Wallenrod (Kraków, 1870). Kilka myśli o „Panu Tadeuszu”. Ideały kobiece dwóch poetów. Balladyna Słowackiego (Warszawa, 1879). Irydyon Z. Krasieńskiego (Kraków, 1871). Dramaty historyczne Józefa Korzeniowskiego. Charaktery kobiece w poezji polskiej. Kilka słów o poezji.

Poza streszczonym tu zbiorem ogłosił Bełcikowski następujące ważniejsze studia i prace: Lucyan Siemieński, Warszawa, 1879; O nowej jakoby pieśni J. Kochanowskiego, Kraków, 1883; Mickiewicz w trzydzieści lat po zgonie (Przewodnik naukowy i literacki, 1887); Anna z Krajewskich Nakwaska (Ateneum, 1887); Dramat Mickiewicza „Konfederaci Barscy” (Pamiętnik Towarzystwa literackiego im. Mickiewicza, 1888); Przyczynek do genezy ballady „Tukaj” (Tamże, 1890); ks. Stanisława Grochowskiego Żywot i pisma, Lwów, 1892; Pogląd na poetycką działalność T. Lenartowicza (Hołd Lirnikowi Mazowieckiemu. Kraków, 1893); Adam Mickiewicz. Psychologiczny wizerunek poety, Kraków, 1898.

Dla uzupełnienia obrazu działalności literackiej Bełcikowskiego dodać należy kilka szczegółów: w r. 1879 brał udział w Księdze pamiątkowej jubileuszu J. I. Kraszewskiego; w r. 1883 poprzekładł przekład angielski Konrada Wallenroda Mickiewicza, dokonany przez Dziewickiego, szkicem o Wallenrodzie; był długi czas (od 1878 r.) stałym sprawozdawcą z literatury polskiej w londyńskim *The Athenaeum*; pisał o poezji polskiej w Ruchu praskim 1882.

Bełcikowski należał do historyków literatury i krytyków starszego pokolenia: wiedzą i zmysłem krytycznym przewyższało Go wielu, mało jednak dorównywało mu pracowitością i sumiennnością, bezstronnością i spokojem. Celował w analizie krytycznej, w której był ścisły i gruntowny, subtelny i oględny.

Przymioty te zapewniały mu trwałe wspomnienia w dziejach naszej krytyki literackiej.
